

- ŽALIEJI PIRKIMAI -

[Viešųjų pirkimų tarnyba](#)

klausk@vpt.lt / darniuju@vpt.lt

GEROSIOS PRAKTIKOS DALINIMASIS: UAB „CAVERION LIETUVA“

UAB „Caverion Lietuva“ (toliau – **Caverion**) - statybos projektų ir inžinerinių sistemų projektavimo, įrengimo bei priežiūros įmonė. Caverion veikla natūraliai siejasi su tvarumo, žalumo, energetinio efektyvumo reikalavimais ir jų įgyvendinimu praktikoje.

Caverion teigia: pastatai generuoja 30 proc. viso Europos šalių išskiriamo CO₂ kiekio, miestai išmeta daugiau nei 70 proc. viso pasaulio išskiriamo CO₂ kiekio; modernizuodami ir skaitmenindami pastatus galime sumažinti iki 20 proc. pastatų išskiriamo CO₂ emisijos kiekio.

Caverion veiklos procesai yra valdomi pagal aplinkos apsaugos vadybos standarto LST EN ISO 45001:2018, kokybės vadybos standarto LST EN ISO 9001:2015 ir LST EN ISO 4001:2015 darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos standarto reikalavimus.

Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau - **VPT**) Darniųjų pirkimų skyrius 2022 m. rugpjūčio mėn. organizavo susitikimą **Caverion** atstove, Rinkodaros ir komunikacijos vadove Kristina Brogiene, kurio metu diskutavome apie aplinkos apsaugos politikos svarbą viešuosiuose pirkimuose, kokius aplinkosauginius tikslus sau kelia ir kaip **Caverion** įmonė siekia tvarumo tikslų, apie LST EN ISO 14001:2015 standarto taikymą kasdienėje įmonės veikloje.

Kristina Brogienė: „Siekiant įtakoti nuo pačios įmonės nepriklausančius procesus, siūlomi sprendiniai užsakovams – energijos sąnaudų mažinimo, optimizavimo, antrinio panaudojimo, „žalesnės“ įrangos parinkimo, LED šviestuvų įrengimo vietoj kaitrinių, elektroninė užduočių formavimo programa, elektroninės sąskaitos ir aktai ir kt. Nuo įmonės nepriklausančius procesus ir jų CO₂ pėdsaką paskaičiuoti yra sudėtinga, tačiau gavę projektą, visuomet siūlome tvaresnius sprendinius. Šiuo aspektu dirbti su privačiu sektoriumi yra lengviau, kadangi viešajame sektoriuje dažniausiai projektas jau būna nupirktas atskiru pirkimu, projekto techninės specifikacijos įtvirtintos dar pirkimo dokumentuose, todėl keitimai dažnu atveju neįmanomi.“

Caverion
Building Performance

Visą interviu su **UAB „CAVERION LIETUVA“** atstove rasite [ČIA](#).

VPT primena Pirkimo vykdytojams, kad tvarūs, „žali“ sprendiniai, poveikio aplinkai mažinimo tikslai turėtų būti įtvirtinami techninio projekto rengimo etape bei persikelti į technines specifikacijas.

Aplinkos apsaugos vadybos sistema (toliau – AVS) yra priemonė, skirta nuolat gerinti aplinkosaugos politikos veiksmingumą visų tipų organizacijose. AVS – tai aplinkosaugos problemų nustatymo ir sprendimo sistema, padedanti nustatyti organizacijos aplinkosaugos politikos tikslus ir įgyvendinti aplinkosauginius įsipareigojimus. AVS suteikia galimybę sistemingai valdyti organizacijos vykdomos veiklos poveikį aplinkai, teikiant paslaugas, gaminant produktus, vykdant darbus, taip pat nuosekliai spręsti aktualius aplinkosaugos klausimus, skiriant lėšų, apibrėžiant atsakomybę ir nuolat vertinant veiklas, procesus bei procedūras.

Vadovaujantis [LR Aplinkos ministro įsakymo](#) 4.3.punktu **pirkimas gali būti laikomas žaliuoju pirkimu**, kai:

„4.3. perkamai **paslaugai ar darbui, nepriklausomai nuo to, ar jis įtrauktas į produktų sąrašą**, tiekėjas **taiko aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus** pagal standartą LST EN ISO 14001 arba Europos Sąjungos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS), ar kitus aplinkos apsaugos vadybos standartus, pagrįstus atitinkamais Europos arba tarptautiniais standartais (kuriuos yra patvirtinusios sertifikavimo įstaigos, atitinkančios Europos Sąjungos teisės aktus arba tarptautinius sertifikavimo standartus), ar kitais tiekėjo pateiktais lygiaverčiais įrodymais“.

Pirkimo vykdytojas, vykdydamas žaliąjį pirkimą, pirkimo dokumentuose gali nustatyti reikalavimą, kad perkamai **paslaugai ar darbui** tiekėjas turi taikyti AVS reikalavimus. Šis reikalavimas gali būti nustatomas ir tuomet, kai perkamai paslaugai ar darbui yra nustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, t.y. pirkimo vykdytojas gali nenustatyti minimalių aplinkos apsaugos kriterijų, o tik taikyti reikalavimą pagal [LR Aplinkos ministro įsakymo](#) 4.3 punktą. Tačiau reikia atkreipti dėmesį, kad vadovaujantis LR Aplinkos ministro įsakymo 4.3 punktu, **negalimas aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimų kėlimas prekės (įrangos) gamintojui, prekės (įrangos) teikėjui ar pačiai prekei (įrangai)**, nes minėtas punktą taikomas tik įsigyjant paslaugas ir (arba) darbus. Plačiau skaityti [DUK](#).

Nagrinėjant pirkimo vykdytojų užduodamus klausimus, pastebėta, kad AVS taikymas dažnai yra priskiriamas prie tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų. Pažymėtina, kad **AVS standarto** (LST EN ISO 14001, EMAS ir kt.) turėjimas ir taikymas/laikymasis (Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau - VPĮ) 48 straipsnio 2 dalis/ Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau - PĮ) 60 straipsnio 2 dalis) **nėra priskirtini prie tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų**. Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimams yra priskiriamos aplinkos apsaugos vadybos **priemonės** (VPĮ 51 straipsnio 7 dalies 8 punktas). Jei pirkimo vykdytojas nusprendžia nustatyti reikalavimą, kad tiekėjas laikosi tam tikrų aplinkos apsaugos vadybos priemonių, vadovaudamasis VPĮ 51 straipsnio 7 dalies 8 punktu ir VPT direktoriaus 2017 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1S-105 patvirtintos tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos (toliau – Tiekėjų kvalifikacijos metodika) 22 punktu, tokiu atveju pirkimo vykdytojas nurodo ne reikalaujamą taikyti AVS standartą, bet konkrečias aplinkos apsaugos vadybos užtikrinimo priemones, kurias turės taikyti tiekėjas. Taigi, pirkimo vykdytojas pirmiausia turi apgalvoti ir nuspręsti, kas konkrečiame pirkime yra reikalinga: ar 1) visas AVS standartas, t. y., visi sistemos punktai, nurodyti standarte, ar 2) tik keletas tam tikrų aplinkos apsaugos vadybos priemonių. Pirmuoju atveju tai nebus laikoma tiekėjų kvalifikacijos reikalavimu ir pirkimo dokumentuose toks reikalavimas bus keliamas atskirai, ne tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų lentelėje. Antruoju atveju tai bus laikoma kvalifikacijos reikalavimu ir jis bus nurodomas tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų lentelėje.

Primintina, kad pirkimo vykdytojas kiekvienu konkrečiu atveju pirkimo dokumentuose įtvirtindamas reikalavimus, susijusius su AVS standartų/priemonių laikymusi, privalo įvertinti šių reikalavimų **būtinumą, reikalingumą, sąsają su pirkimo objektu bei proporcingumą pirkimo objektui**. Tai reiškia, kad atrankos kriterijus reikėtų derinti prie konkrečių sutarties reikalavimų, įskaitant jos vertę ir susijusios rizikos aplinkai lygį.

Daugiau apie AVS skaitykite [čia](#).

Kviečiame į „Žaliąją mugę 2022“!

Šis renginys - Projekto „Energijos efektyvumo didinimas Lietuvoje“ dalis bei vienas iš „Klimato savaitė 2022“ renginių. Mugė vyks Vilniuje, renginio vieta Vilniaus miesto rotušė, Didžioji g. 31 Vilnius, 2022 m. spalio 24 d.

Lietuvoje toks renginys vyks pirmą kartą, o jame nemokamai savo produkciją ir teikiamas paslaugas galės pristatyti tiekėjai iš visos Lietuvos. VPT įsitikinimu, pirkimo vykdytojų atstovams tai bus puiki proga iširti „žaliąją“ rinką, nes jau nuo 2023 metų [Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu](#) visi pirkiniai turės būti vykdomi žaliai.

Žaliojoje mugėje savo veiklą pristatys tiekėjai, dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose ir siūlantys tvarius, gamtą ir energijos išteklius tausojančius produktus, savo veikloje įsidedę ir taikantys aplinkos apsaugos, tvaramumo sistemas.

VPT direktorius Darius Vedrickas sako, kad pagrindinis renginio tikslas – suburti po vienu stogu kuo daugiau viešųjų pirkimų dalyvių – tiekėjų ir pirkimo vykdytojų, kad jie galėtų susipažinti su besikeičiančia rinką, įvertinti galimybes siekti taures tikslo – tausoti gamtą, vykdyti savo veiklą kuo draugiškesnėmis aplinkai priemonėmis.

Informaciją apie mugę rasite [čia](#).

Nauji funkcionalumai CVP IS ir CVPP – lengvesnė žaliųjų pirkimų praktikos paieška!

Įdiegtas naujas privalomas laukas skelbimų formose, o kartu - ir galimybė greičiau bei paprasčiau surasti pirkimus, kuriuose keliami aplinkosauginiai reikalavimai. Nuo 2022 m. rugsėjo 21 d. pildydami tarptautinių ir supaprastintų naujų pirkimų skelbimų formas pirkimų vykdytojai skelbimo skiltyje „Priedas“ turės užpildyti naują privalomą lauką – atsakydami į klausimą, ar vykdomas pirkimas yra „žalialis“, pasirinkti galimą atsakymo variantą „Taip“ arba „Ne“.

Detalią informaciją apie naujojo lauko pildymą [žr. čia](#) bei plačiau apie pasikeitimus [rasite čia](#).

Kitų ūkio subjektų pajėgumų pasitelkimas

VPT gauna paklausimų iš pirkimo vykdytojų dėl to, ar galima tiekėjams pasitelkti subteikėjus tam, jog atitiktų pirkime keliamą reikalavimą pagal VPĮ 48 straipsnį tiekėjui pateikti nepriklausomos įstaigos išduotą sertifikatą, patvirtinantį, kad tiekėjas laikosi kokybės vadybos sistemos ir /ar aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų, taip pat dėl vadybos sistemų taikymo pirkimuose:

Ar tiekėjas gali pasitelkti subteikėją, kad atitiktų VPĮ nurodytus kokybės vadybos sistemos ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartus?

Aplinkos apsaugos vadybos sistemos ir kokybės vadybos sistemos standartai nėra kvalifikacijos reikalavimai VPĮ 47 straipsnio prasme, todėl pasitelkiant kitą ūkio subjektą, tam jog atitikti šiuos reikalavimus, nėra laikoma, kad remiamasi kitų ūkio subjektų pajėgumais VPĮ 49 straipsnio prasme. Vis dėlto, kadangi VPĮ 48 straipsnyje nustatyti reikalavimai taip pat yra susiję su tiekėjų kvalifikacija plačiaja prasme, todėl tiekėjas gali pasitelkti kitus ūkio subjektus, kad atitiktų pirkimo dokumentuose nustatytus aukščiau nurodytų standartų reikalavimus, tačiau tik tiek, kiek tai susiję su to ūkio subjekto prisiimtomis prievolėmis pagal pirkimo sutartį. **Su visu paaiškinimu galite susipažinti [čia](#).**

Jei pirkimo dokumentuose bus reikalaujama tik laikytis kokybės vadybos sistemos standarto LST EN ISO 9001:2015 (ar lygiavertio standarto) reikalavimų ar toks pirkimas vis tiek bus laikomas žaliuoju pirkimu?

Jei pirkimų vykdytojas nustato reikalavimą, kad tiekėjas vykdydamas sutartį taikytų tik kokybės vadybos sistemos standartą ir nenustato jokių aplinkos apsaugos kriterijų pagal Aplinkos ministro įsakymo 4 punktą, toks pirkimas nebus priskiriamas prie žaliųjų pirkimų.

Aplinkos ministerija skelbia įsakymo dėl aplinkos apsaugos kriterijų pakeitimus

Informuojame, kad Aplinkos ministerija parengė ir teikia derinti [LR Aplinkos ministro įsakymo](#) pakeitimo projektą. [Projektas](#) 2022-09-26 paskelbtas teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Informuojame, kad **spalio 4 d. 13.30 val.** vyks nuotolinis susitikimas, kurio metu bus pristatomi planuojami įsakymo pakeitimai. Registruotis į susitikimą galite naudodamiesi šia nuoroda: <https://forms.office.com/r/PXUDtCazRb> arba el. paštu: elena.draudauskaite@am.lt. Registruotis galite iki spalio 1 d.